

Kis-Benedek József ezredes

AZ IRAKI HÁBORÚ TANULSÁGAI

A hadtudomány számára minden háború kutatási lehetőséget nyújt a műveleti és haditechnikai eszközök alkalmazására, korszerűsítésére, s a vonatkozó következtetések levonására. A katonai műveletek szempontjából viszonylag rövid iraki háború tapasztalatainak feldolgozása már elkezdődött, ehhez szeretnék tanulmányomban néhány adalékot nyújtani.

THE EXPERIENCES OF THE WAR IN IRAQ

Every war give the opportunity to draw the conclusion from the application and modernizing of new operation forms and military technology . The treatment of the conclusions of war in Iraq has begun, which was short war from the point of view of military operations. The article gives some addition to the topic.

Ma még nagyon sok kérdés nem világos, mivel nem minden adat áll rendelkezésre, az idő múlásával azonban várhatóan több kérdésre is választ kaphatunk. Melyek azok a kérdések, amelyekre ma még nehéz megtalálni a helyes választ? Lássunk ezek közül néhányat:

- nehéz nyomon követni a szárazföldi erők és a légi erő együttműködését, mikor és hogyan kényszerítették manőverezésre az iraki erőket, mikor és hogyan akadályozta meg a szövetséges légi erő az iraki erők harcbevételét;
- az USA-brit erők együttműködéséről kevés adat áll rendelkezésre;
- a különleges erők rendkívül fontos szerepet játszottak, tevékenységükről viszont kevés konkrétum látott napvilágot;
- kevés adat ismert az Irak nyugati és északi területein végrehajtott műveletekről, a tudósítások inkább a déli országrészekén és Bagdad környékén végrehajtott műveletekről szólnak;
- kevés ismeret áll rendelkezésre az iraki vezetés C4I rendszeréről és a gyors katonai összeomlás körülményeiről;
- nem tudjuk a konkrét okát annak, hogy miért volt teljesen passzív az iraki légi erő;
- nem ismertek továbbá az iraki aszimmetrikus műveletek tervei.

Mindezen, ma még nyitott kérdések ellenére több tapasztalat halmozódott fel, amelyeket az alábbiakban összegzek:

1. A hadműveletek célja

A hadműveletek célját Rumsfeld védelmi miniszter nyolc pontban határozta meg. Ezek:

1. Szaddám Huszein rezsimjének megbuktatása. Úgy vélem a cél teljesült, még annak ellenére is, ha a diktátor sorsa egyelőre ismeretlen.
2. Az iraki tömegpusztító fegyverek megsemmisítése. Tömegpusztító fegyverek jelenlétét még nem sikerült kimutatni, a kutatást a szakemberek folytatják, hiszen több mint ezer helyet kell megvizsgálni. Az utóbbi időben azonban egyre többet hallunk arról, miszerint elképzelhető, hogy az irakiak még a háború előtt megsemmisítették az eszközöket (erre elegendő idő állt rendelkezésre), vagy azokat esetleg külföldre menekítették. Ma még egyik adat sem bizonyítható.
3. Terroristák elfogása. A cél csak részben teljesült, hiszen terrorszervezeteket nem lepleztek le, de nem bizonyított az sem, hogy az iraki vezetés intenzíven támogatta volna a nemzetközi terrorizmust.
4. Hírszerzési információk gyűjtése a terrorista szervezetekről. A cél többé-kevésbé teljesült.
5. Hírszerzési információk gyűjtése a tömegpusztító fegyverekről. Az adatgyűjtés nem fejeződött be, így a tevékenység eredménye még nem értékelhető.
6. Az iraki olajmezők biztosítása. A koalíciós erők ezt a feladatot eredményesen teljesítették, a különleges erők nagymértékben hozzájárultak, az olajkutak felrobbantásának illetve felgyújtásának megakadályozásához.
7. A humanitárius segélyek biztosítása, a szankciók feloldása. A koalíciós erők nagy figyelmet fordítottak a humanitárius segélyszállítmányok fogadásának biztosítására és szétosztására. A szankciók feloldása diplomáciai egyeztetéseket követően megtörtént, az Egyesült Államok határozat tervezetét az ENSZ elfogadta. A szankciók feloldása lehetőséget biztosít az iraki gazdaság újraindulásához.
8. Az új iraki kormány létrehozásának támogatása, az ország területi integritásának megőrzése. A cél megvalósítása folyamatban van, ehhez azonban elsősorban nyugalomra van szükség. Komoly eredménynek számít, hogy sikerült megelőzni egy polgárháború kitörését.

Az iraki műveletek bizonyították az Egyesült Államok jelenlegi vezetésének azon célját, hogy az Egyesült Államok készen áll a világ bármely pontján katonai erővel beavatkozni, ha politikai érdekei úgy kívánják. Az Egyesült Államok vezetése nem tartja meghatározónak, ha nem sikerül céljának támogatására megnyernie a nemzetközi közösséget. Bush elnökké választásának körülményei nem tették azonnal lehetővé a megelőző csapás bevezetését, de 2001. szeptember 11-e ezt nagymértékben segítette. 2002 szeptemberében "Az Egyesült Államok nemzetbiztonsága" című okmányban lehetett először olvasni a megelőző csapás elvéről. Sajátos körülmények alakultak ki, amelynek eredményeképpen az érdekek határozzák meg a jogot.

2. A szemben álló erők

Koalíciós erők:

az Egyesült Államok részéről Irak területén az alábbi katonai erők vettek részt a műveletekben:

- 3. gépesített hadosztály;
- 82.,101., légiszállítású hadosztály;
- 1.tengerészgyalogos hadosztály;
- 5. hadtest és az 1. haditengerészeti expedíciós erők támogató részei, mindösszesen 50-60 ezer fő.

Kuvaitban a hadműveletek kezdetén 115 ezer fő állomásozott.

Brit részről: az 1. páncélos hadosztály 26 ezer fővel vett részt.

Ausztrál részről 2 000 fő, (főként különleges erőkkel) vett részt a műveletekben.

Irakon, illetve Kuvaiton kívül a fő csapásmérő erőket öt repülőgépanyahajó vezette harccsoport biztosította a Perzsa (Arab)-öbölben, továbbá szinte minden Öböl-menti országban, illetve Diego Garcían állomásoztak amerikai erők.

Iraki erők:

- hat köztársasági gárdahadosztály,
- négy különleges köztársasági gárdadandár,
- reguláris hadsereg (16 hadosztállyal).

Megjegyzés: az iraki erők szervezése eltérő, nem rendelkeztek állandó struktúrával. Az alárendelt alakulatok feltöltetlenek. Az állomány zöme sorkatonákból állt. Az Öböl-háborúhoz viszonyítva az alakulatok feltöltöttsége 50-75%-os volt. Az iraki irreguláris erők 15-25 ezer főből álltak a háború kezdetén.

3. A hadműveletek tervezésének tapasztalatai

A katonai műveletek tervezésében messzemenően figyelembe vették a Rumsfeld-doktrína, amelynek elemei az alábbiakban összegezhetők:

- gyorsan harcba vethető, könnyű és mozgékony alakulatok alkalmazása;
- rugalmas döntéshozás, amely biztosítja, hogy a harcmezőn lévő erők a változásokra gyorsan reagálhassanak;
- összhaderőnemi műveletek, amely a szárazföldi erők, a légierő, a haditengerészet és a tengerészgyalogosok összehangolt működését jelenti;
- a hadászati légierő alkalmazása egyidőben több száz cél ellen;
- hatékony, magas technológiájú légibombák alkalmazása;
- felderítési adatok gyűjtése a harcmezőről;
- a hadműveletek tervezésének és végrehajtásának polgári ellenőrzése;
- különleges erők intenzív alkalmazása;
- tömeges légicsapások;
- új technológiák (pl. pilóta nélküli repülőgépek) alkalmazása a harcmezőről történő valós idejű információszerezésben.

A fenti doktrínának megfelelően a hadműveleti terv rendkívül rugalmas volt. Figyelembe vette az ENSZ körüli huzavonát, a fegyverzetellenőrök tevékenységét, az északi front török ellenállás miatti megnyitásának elmaradását, a hadműveletek megkezdésének bizonytalan időpontját (a csapatok hosszú időn keresztül készen álltak a műveletek elkezdésére). Megállapítható, hogy a hadműveleti terv világosan követte az elnök prioritásainak megvalósítását. A Rumsfeld-doktrína szerint elsősorban a légierőre kell támaszkodni, a szárazföldi erők legyenek kis létszámúak, könnyű fegyverzettel ellátottak. A doktrína helyességét bizonyította az élet, hiszen az alkalmazott aszimmetrikus módszerek ezt az eljárást követelték meg.

A hadműveletek során sikerrel alkalmazták a "Joint Vision 2020" koncepciót, amelynek lényege:

- elsődlegesek a manőverek;
- precíz végrehajtás;
- fókuszált logisztika;
- teljes körű védelem.

4. A katonai műveletek módja

A hadműveletek során alkalmazott eljárások alapján az Irak elleni műveletek az aszimmetrikus hadviselés kategóriájába sorolhatók, hiszen az iraki fél zömében irreguláris erőket alkalmazott, s nem hagyományos hadviselési módokat használt (saját városok felhasználása, szent helyekről történő lövöldözések és azok logisztikai bázisként történő felhasználása, öngyilkos merénylők alkalmazása, illetve azzal való fenyegetés, polgári ruha, amerikai katonai ruha viselése stb.) Iraki oldalról összhaderőnemi műveletekkel nem találkoztunk.

5. A hadműveletek tapasztalatai

A légi erő alkalmazása

A haderőnemet rendkívül sikeresen alkalmazták az iraki vezetés-irányítás megbénításában, a csapatok manőverező képességének megakadályozásában, a Köztársasági Gárda erőinek megsemmisítésében és a városi harchoz nyújtott tűztámogatásban. A koalíciós légi erő 36 275 bevetést hajtott végre, 14 050 légi csapást váltottak ki, 270 kutatási-mentési feladatban vettek részt, 7 525 légi utántöltésre került sor. Kifejlesztették a minden időben kiváltható precíziós csapásmérő képességet. Az Öböl-háborúban az F-117, F-111, F-15E típusú repülőgépek közül csak kevés rendelkezett precíziós csapás kiváltó képességgel. Az Öböl-háború 7,5%-os precíziós csapásával szemben az Irak elleni háborúban a csapások 65%-a precíziós volt!! Néhány összehasonlító adat szolgáljon a precíziós csapások fontosságának érzékeltetésére: a második világháborúban egy célt 3 000 felszállással tudtak megsemmisíteni, az Öböl-háborúban egy cél megsemmisítéséhez tíz felszállásra volt szükség, az Irak elleni háborúban pedig egy felszállással tíz célt tudtak megsemmisíteni.

Jelentősen javították a levegő-föld fegyverek képességét (a homokvihar nem jelentett zavaró tényezőt.) Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a klasszikus értelemben vett légiharcra nem került sor, hiszen az irakiak a légierőjüket nem használták.

A precíziós csapásmérés eszközeiként kiválóan vizsgáztak a B-1, B-2, B-52, F-15 repülőgéptípusok. Az F-15 típusú gépek nagyon hatásosnak bizonyultak az újbóli csapások kiváltására, amelyre néhány perctől! 2 óra időtartamra volt csak szükség.

Jól beváltak az ügynevezett hatásalapú bombák a vezetési pontok, kommunikációs rendszerek, üzemanyag ellátó bázisok ellen.

A Patriot légvédelmi rakéták az al Samoud és Abibil-100 típusú iraki rakéták közül 12-ből nyolcat találtak el. Megjegyzendő azonban, hogy a jelzett iraki rakéták repülési ideje 2-3 perc volt, ellentétben az Öböl-háború 10-12 perces repülési idejével. Akkor a találati eredmény 9%-os volt.

Súlyos problémák merültek fel a Patriot rakéták ellenség-barát felismerési képességével, hiszen a saját veszteségek miatt következtek be. Előfordult, hogy az amerikai pilóta észlelte, hogy bemérik és tüzet nyitott a Patriot ütegre. Ennek

megfelelően a jövőben kiemelt feladatot kell, hogy képezzen a barát-ellenség felismerő képesség fejlesztése.

Az iraki légvédelem semlegesítését nagymértékben segítette az Öböl-háborút követő repülés tilalmi zónák kijelölése. A feladatot 45 repülőgép és 1 400 fő oldotta meg. Az iraki légvédelem hatékonyságát nagymértékben rontotta, hogy a tilalmi zónában a szövetséges erők szinte naponta légicsapásokat hajtottak végre, a katonai műveletek beindulása előtt ez a tevékenység különösen intenzívvé vált.

Az AH-64 (Apache) helikopterek a harci tapasztalatok szerint további fejlesztést igényelnek a páncélvédettség terén, mert egyet kézfegyverrel lőttek le az irakiak és további 30-at kézfegyverekből kilőtt lövedék találta el.

A manőverező robotrepülőgépek, valamint a precíziós bombák a sokkolás és a megfélemlítés eszközei voltak. Ennek érzékeltetésére néhány számadat: az Öböl-háborúban hat hét alatt 9 250 db precíziós bombát vetettek be, míg az iraki háborúban négy hét alatt 18 ezer precíziós bomba került bevetésre. A manőverező robotrepülőgépek közül az Öböl-háborúban 300 db-ot, jelenleg 800 db-ot alkalmaztak. Figyelemreméltó, hogy a manőverező robotrepülőgépek közül 700 db-ot hajóról lőttek ki.

Első alkalommal került sor a hadászati támadó repülőgépek és a manőverező robotrepülőgépek egyidejű alkalmazására. A manőverező robotrepülőgépeket a GPS képesség kifejlesztésével korszerűsítették, ennek eredményeképpen 2%-os hibával üzemeltek. A fejlesztés további iránya a repülés közbeni irányváltás (pályamódosítás) megvalósítása, az olcsóbb lőszeres előállítás és az önmegsemmisítő képesség kifejlesztése.

A fűrtösbombák kevésbé váltak be, ugyanis sok nem robbant fel közülük. A fel nem robbant eszközök később aknaként működtek és sok áldozatot szedtek.

A pilóta nélküli felderítő repülőgépek tíz típusát jó eredménnyel használták fel. 15 Predator állandóan a levegőben tartózkodott 7 500 méter magasságban (ez az Egyesült Államok rendelkezésre álló készletének egyharmada). A felhasznált egyéb típusok: Global Hawk, Pointer, Hunter and Shadow, Dragon Eye.

A pilóta nélküli eszközök felhasználásával és a légierő támadó repülőgépeinek földi célokra történő kombinált rávezetésével valósult meg a légierő városi harcra történő alkalmazása, ami új jelenségként jelentkezett. A hadműveletek tapasztalataként megállapítható, hogy a városi hadviselés légi támogatása megvalósítható, de csak erre a célra kifejlesztett lőszerrel (bombákkal). Feltétlenül szükség van azonban a célok szárazföldi erők által történő megjelölésére. A csapások kiváltásához "rugalmasabb" lőszerre és a robotfelderítés megvalósítására van szükség, hogy a célmegjelöléskor a saját erők ne keveredjenek harcba.

A légierő és a szárazföldi erők közötti tevékenységek koordinálására és az összeköttetésre Katarban az USCENTCOM-nál 18 fős Légi Koordinációs Részleget állítottak fel.

A szárazföldi erők alkalmazása

Az amerikai elveknek megfelelően zászlóalj, illetve század erejű harccsoportokat alkalmaztak. A támadásokat menetből hajtották végre, a csapatok váltására csak korlátozott idő állt rendelkezésre. A városi hadviselés intenzitása a vártnál alacsonyabb volt. Az ellenálló erőket vagy bekerítették, vagy megkerülték. A szárazföldi erők bevetése előtt komoly légi előkészítést hajtottak végre. Különösen a hadműveletek elején tapasztalt kedvezőtlen időjárás (homokvihar, majd a nagy meleg) érdemben nem befolyásolták a támadás ütemét. A GPS rendszereket a szárazföldi erőknél is aktívan alkalmazták (összehasonlításként az Öböl-háborúban 180, jelenleg kilenc főre jutott egy GPS).

Az M-1, M-2 harckocsik jól vizsgáztak, a tüzérőn kívül jó páncélvédettséget biztosítottak.

A csöves tüzérséget a precíziós lőszer alkalmazása, a komputerizált célzás és a légierővel való kiváló együttműködés jellemezte.

A hadműveletek során a városi hadviselésben új módszereket alkalmaztak. Kerülték az irakiakkal való összeütközést, nem házról-házra, utcáról-utára haladtak, hanem fontosabb útvonalakon haladva megosztották a várost, ellenőrző pontokat állítottak fel és törekedtek a városközpontban lévő hatalmi központok mielőbbi birtokba vételére. Ugyanakkor a védőket igyekeztek kiszorítani a városból.

A különleges erők alkalmazásának a háborút megelőző időszakban és a műveletek idején óriási jelentősége volt. Az alkalmazásukat illetően kevés konkrét adat áll rendelkezésre, ugyanakkor egyes szakértők önálló haderőnemként is említik. Tény, hogy felbecsülhetetlen szerepet játszottak a hadműveletek előkészítésében, a légierő részére történő célmeghatározásban, a gátak felrobbantásának megakadályozásában, az olajkutak biztosításában és a fontosabb repülőterek elfoglalásában, a terrortevékenységek megakadályozásában.

A hírszerzés és a felderítés szerepe is igen fontos tényezőként jelentkezett. A hadászati, hadműveleti és harcászati felderítés szoros együttműködésben dolgozott és aktívan hozzájárult a veszteségek megakadályozásához. A célfelderítés és a csapáskiváltás idejének drasztikus lerövidülése a C4I rendszerek kiváló működésének eredményeként valósulhatott meg. A hírszerzésnek és a különleges erőknek nagy szerepük volt abban, hogy az iraki egységek megadták magukat. Elemzők szerint a katonai vezetők "megvásárlása" lényegesen kevesebbe kerül, mint manőverező robotrepülőgépek vagy különleges lőszer alkalmazása, ugyanakkor az átállásra való rábírással sok emberi életet is meg lehet menteni. Az ilyen jellegű tevékenységet nagymértékben segítette a lélektani hadviselés, amely röpcédulák ledobásával már több hónappal a katonai műveletek beindulása előtt elkezdődött.

A haditengerészeti erők alkalmazása

A haditengerészeti erők sikerrel alkalmazták a repülőterek "pótlását", a támadó repülőgépek és manőverező robotrepülőgépek bevetését, a szállításokat, a logisztikai utánpótlást, valamint biztosították a kuvaiti és iraki kikötők használatát. Tengeri hadműveletekre nem került sor, hiszen az iraki fél ehhez nem rendelkezett elegendő eszközzel, a koalíciós erők abszolút előnyt élveztek a tengeren.

A média felhasználása

Az Irak elleni műveletekben a koalíciós erők a tájékoztatás sajátos módját alkalmazták. A katonai műveletek előkészítése során 600 újságíró és tudósítót készítettek fel a feladatokra, majd osztották be a különböző katonai egységekhez, alegységekhez, hajókra és parancsnokságokra. A "beágyazott" riporterek így nagyobb biztonságban, ugyanakkor bizonyos korlátozásokkal és a katonai vezetők tájékoztatása alapján folytatták tevékenységüket. A műveletek alatt minden nap szerveztek központi tájékoztatókat. A beágyazott újságírók csak a saját alakulatuknál tevékenykedhettek és csak a katonai hatóságok által engedélyezett összeköttetési eszközöket használhatták fel.

6. Az iraki erők tevékenysége

A háború kezdetén az iraki haderő az 1991-es háború (amelyben képességei 40%-át elveszítette) ellenére is a Perzsa (Arab)-öböl leghatékonyabb hadereje volt. A haderő fejlesztésében azonban nem vonták le az Öböl-háború tanulságait. A katonai erők és a biztonsági szolgálatok a rendszer védelme érdekében nagyobb figyelmet fordítottak egymás figyelésére, mint a harctevékenységekre. A haderő jelentős része az iráni határt, északon a kurd vidékeket biztosította, délen pedig alacsony intenzitású hadviselésben a síiták ellen harcolt. A harci képességekre az Öböl-háború és az azt követő szankciók komoly hatást gyakoroltak, a haderő modernizálására nem volt lehetőség. A valódi kiképzés helyett a csapatok inkább ideológiai felkészítést kaptak. A felderítő képességek nem voltak hatékonyak és ma már világos, hogy a "népi ellenállás" csodafegyvere is csak propagandisztikus jellegű volt. A csapatok védelmére nem fordítottak figyelmet, a kiürítés módszerét nem alkalmazták hatékonyan. A műveletek második hetétől kezdve a központi vezetés és irányítás megszűnt, úgy tűnt, a csapatok előre kiosztott parancsok alapján tevékenykednek. A terep adta lehetőségeket (városvédelem, folyóra épített védelem) nem használták ki. Egyedül talán a légvédelem és a félkatonai erők játszottak aktív szerepet. A haditechnikai eszközök zöme még a bevetésük előtt megsemmisült, teljes alakulatok adták meg magukat.

Az iraki előrejelzésekhez képest a katonai ellenállás még a különleges alakulatok esetében is gyengének bizonyult.

Az iraki vezetés által alkalmazott propaganda hatástalannak bizonyult. A műveletek első hetét követően megszűnt a központi vezetés és irányítás. Érzékelhető volt, hogy a

csapatok előre kiosztott parancsok alapján tevékenykedtek. A hadműveletek előrehaladtával és nyilvánvalóan a bombázások hatására a személyi állomány demoralizálódott. Aktív szerepet a légvédelmi erők (Bagdadban és környékén), és a félkatonai szervezetek játszottak.

A légierő és a haditengerészet nem került alkalmazásra. A csapások következtében a haditechnikai eszközök zöme még a bevetésük előtt megsemmisült. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy teljes alakulatok adták meg magukat.

7. A katonai műveletek hatása a térségre

Az iraki változások nemcsak az országon belül, hanem a térségre is nagy hatást gyakorolnak. Iránnak hosszú távú érdeke fűződik ahhoz, hogy az iraki síiták vallási, politikai és gazdasági szerephez jussanak. Irán érdekelt abban is, hogy hosszú távon ne legyen amerikai jelenlét Irakban, de lehetőleg a térségben sem. Az pedig természetes igénye, hogy ne ő legyen a következő célpont.

Törökország politikailag és gazdaságilag is nagy vesztese a háborúnak. Fél a déli határai mentén a kurd autonómiától (Moszul, Kirkuk), ugyanakkor érdekelt a türkmén kisebbség támogatása. Nem szeretné, ha esetleg iraki mintára kurd autonómia kérdése merülne fel Törökországban. Szüksége van az iraki olajra, mezőgazdasági és kézműipari termékeivel pedig Irakban versenyképesebb lehet, mint az EU-ban.

Szaúd-Arábia és az Öböl-országok attól félnek, hogy megszűnik Irak területi integritása, a szunnita uralom és ez hatással lesz a térség erőviszonyára. Minden arab állam tart attól, hogy megszűnik az arab uralom Irakban, a katonai képességek csökkenésével pedig kevésbé képesek Irán elrettentésére.

Jordánia számára az olcsó iraki olaj elvesztése jelent aggodalmat, de attól is tart, hogy a szankciók eltörlését követően Irak nem az akabai kikötőn keresztül szerzi be áruit. Jordánia a jövőben nem számolhat azzal sem, hogy Szaddám támogatja a palesztin intifádát.

Szíria túlzottan nem szerette a Szaddám rendszert, az utóbbi időben azonban jó gazdasági kapcsolatok alakultak ki a két ország között. Irak katonai erejével jó "hátszágként" számított Szíriának Izraellel szemben.

8. A hadműveleteket követő időszak feladatai

A nagyszabású katonai műveletek befejeződtek, de a háború még nem ért véget. Aszimmetrikus műveletek továbbra is várhatók, különösen akkor, ha a helyzet nem normalizálódik. Nagyon sok iraki szemében a koalíciós erők nem felszabadítók, hanem megszállók. Vallási szempontból Bagdad eleste az iszlám világ szégyene. Ugyanakkor az sem hagyható figyelmen kívül, hogy Szaddám Huszein nemcsak az irakiak, hanem az arab vezetők szemében is diktátor volt.

A katonai műveleteket követő időszak fő feladatai az alábbiakban összegezhetőek:

- az ellenálló fegyveres csoportok elfogása, szükség esetén megsemmisítése;
- a békefenntartó erők létrehozása, feladatok elosztása, felelősségi körzetek kijelölése;
- válasz az esetleges terrorizmusra;
- csapatok váltása, indokolt esetben megerősítése;
- tárgyalások folytatása az iraki vallási és törzsi vezetőkkel a konszolidáció megteremtése érdekében;
- volt iraki ellenzékiek bevonása;
- új fegyveres erők, rendőrség felállítása (a korábbi 350 ezer fős iraki haderő helyett 150 ezer fős haderőt terveznek felállítani);
- a gazdaság működőképességének helyreállítása;
- új kormány megalakítása, új politikai irányvonal kidolgozása;
- új pénzügyi rendszer kialakítása;
- lakosság nyilvántartásának megszervezése;
- menekültek visszatelepítése.

A katonai műveleteket követő konszolidációs folyamatot nagymértékben akadályozza, hogy az ország biztonsági helyzete rendkívül törékeny. Interetnikai konfliktusokkal kell számolni, kiéleződtek az ellentétek a kurdok és arabok, az arabok és a perzsák, a kurdok valamint a türkmének között. Délen erősödik a síita befolyás és az iszlám radikalizmus veszélye fenyeget. Megosztottak az iraki síiták is, ellentét mutatkozik az iránbarát, a hazatérők és az iraki síiták között. A lakosság nem bízik az amerikaiakban, de a hazatérő volt ellenzékiekben sem. A biztonsági helyzet délen kielégítőnek mondható, északon ennél rosszabb, Bagdadban pedig kifejezetten rossz. Ennek következtében számolni lehet a koalíciós erők elleni szórványos támadásokkal. A lakosság életkörülményei jelenleg a háborút megelőző időszakhoz képest rosszabbak.

Összességében megállapítható, hogy a nagyszabású katonai műveletek ugyan befejeződtek, de a háború még nem ért véget. A helyzet normalizálódásáig még több éves nemzetközi jelenlétre van szükség és ma talán még senki sem tudja Irak jövőjét megjósolni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Center for Strategic and International Studies: The "Instant Lessons" of the Iraq War April 28, 2003
- Newsweek May 19 2003
- <http://www.monde-diplomatique.fr/> L'empire contre l'Irak, Cahier documentaire sur le Golf